

§ 1, stk. 3, i lov om husholdningsskoler. Det bestemmes her, at godkendelsen af en skole knyttes til en bestemt person som forstander og bortfalder ved forstanderskifte. I § 4 i den senere lov om efterskoler har man derimod benyttet det princip, at skole og forstander ikke umiddelbart identificeres, men at godkendelse af forstanderen kun er én af de betingelser, der kræves opfyldt forud for godkendelsen af skolen som sådan.

Ved den ældre udformning af bestemmelserne i de førstnævnte to love er der tillagt forstanderfunktionen en særlig betydning, der som regel findes i de selvejende skolers (institutioners) vedtægter eller fundatser. Disse er udformet ud fra lovenes forudsætninger og godkendt af undervisningsministeriet. Vedtægterne fastslår gerne en vis arbejdsdeling inden for den økonomiske administration mellem forstanderen og skolens bestyrelse, således at især større finansielle dispositioner samt udarbejdelse af budget og regnskab er bestyrelsens anliggender. Om det pædagogiske arbejde siges det derimod som regel, at det foregår under forstanderens ansvar. Han har den fulde myndighed med hensyn til skoledriften, og i mange tilfælde er det ham alene, der ansætter og afskediger lærerne. Det er en undtagelse, at en skoles vedtægter nævner eksistensen af et lærerråd, og elevråd el. lign. samarbejdsorganer inden for skolearbejdet kendes praktisk talt ikke i vedtægterne.

I praksis arbejder dog de fleste skoler med både lærer- og elevråd, og der eksperimenteres i vidt omfang med under forskellige samarbejdsformer at inddrage personalet og eleverne i et fællesskab om skolens daglige ledelse.

I denne situation kan det forekomme mindre hensigtsmæssigt, om lovbestemmelserne forudsætter en forstandersuverænitet, der i forholdet til lærere og elever er meget vidtgående. Man finder det således ikke rimeligt, at loven i sig selv skal være en hindring for udviklingen af tidssvarende samarbejdsformer på de enkelte skoler.

Af hensyn til sikkerheden for en forsvarlig anvendelse af de betydelige statsmidler, der tilflyder skolerne som lån og tilskud, må undervisningsministeriet dog fortsat anse det for nødvendigt, at mere vidtgående økonomiske dispositioner varetages af traditionelle organer som generalforsamling, repræsentantskab og bestyrelse, hvis sammensætning og funktioner fastlægges i de godkendte vedtægter. Med henblik på det pædagogiske tilsyn finder man det tillige nødvendigt, at der på enhver skole findes en leder, der er godkendt af ministeriet på grundlag af pædagogiske og administrative kvalifikationer, og med hvem man løbende kan opretholde kontakt.

Det kan derimod ikke være afgørende, om forstanderen udpeges af generalforsamlingen eller bestyrelsen (begge dele forekommer i de eksisterende vedtægter), eller om skolens lærerkreds medvirker under en eller anden form ved udvælgelsen. Det kan heller ikke være noget krav, at forstanderen skal udnævnes på ubestemt tid. Man kan således meget vel tænke sig vedtægtsbestemmelser om tidsbegrænsede udnævnelser.

Af hensyn til skolearbejdets frihed lægges der i det hele megen vægt på, at lovgivningen begrænser sig til at stille de strengt nødvendige krav til skolevirksomheden og i øvrigt overlader til hver enkelt skole at udforme sin egen struktur og sit særlige arbejdsprogram. Som følge heraf finder man ikke, at der i loven bør optages mere detaljerede bestemmelser om samarbejdet inden for den pædagogiske administration, men at det må være overladt til de enkelte skoler — for skoler, der er selvejende institutioner, i vedtægterne — at træffe bestemmelse om mere tidssvarende samarbejdsformer.

Godkendelse af en forstander vil fortsat skulle bero på en vurdering af vedkommendes faglige kvalifikationer, pædagogiske erfaring og forventede evner til at lede et skolearbejde.

I lighed med de øvrige godkendelsesbetingelser må de for beklædelse af forstanderstillingen fornødne forudsætninger naturligvis være tilstede såvel ved godkendelsestidspunktet som under hans senere virke ved skolen. Om tilbagekaldelse af godkendelse i tilfælde af svigtende forudsætninger henvises til § 9.

Det følger også af bestemmelsen, at en skole i tilfælde af forstanderskifte snarest må søge en ny forstander godkendt, eventuelt som midlertidigt konstitueret.

Til nr. 3. Bestemmelsen er ny for folkehøjskoler, landbrugsskoler og husholdningsskoler, men svarer til § 4, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler. Reglen er en lovfæstelse af hidtil fulgt praksis for de øvrige skoleformer, hvor man ved godkendelsen af en skole har lagt vægt på, at de lokale mæssige forudsætninger for skoledriften har været til stede.

Til nr. 4. Bestemmelsen tager sit udgangspunkt i den gældende efterskolelovs § 4, stk. 1, nr. 3, der kræver, at undervisningsplanen skal omfatte mindst 30 ugentlige timer. Efter husholdningsskolelovens § 1 skal en skoles undervisningsplan være godkendt af undervisningsministeren. Loven om folkehøjskoler og landbrugsskoler indeholder ikke krav om godkendelse af undervisningsplaner, men i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 19.